

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha a soudkyň JUDr. Hany Veberové a JUDr. Jitky Hroudové ve věci

žalobce: J. Š.
zastoupen advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Ledčická 649/15, Praha 8

proti
žalovanému: Ředitelství silnic a dálnic ČR
sídlem Na Pankráci 56, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2019, č.j. 4435/2019-10300

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žaloba

1. Žalobce se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2019, č.j. 4435/2019-10300 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byla odložena žádost o informace, kterou se žalobce domáhal poskytnutí informací a dokumentů: Smluvní dokumentace (smlouvy, dodatky, přílohy apod.) k silničním rychloměrům (mobilním i stacionárním), které provozuje, a to ať se jedná o smlouvy kupní, servisní, smlouvy o dílo, smlouvy nájemní atp. Žádost se vztahovala na dokumenty platné a účinné, tak i na dokumenty platné a účinné v minulosti nebo dokumenty, které platnosti a účinnosti teprve nabydou, pokud jimi již v současné době povinný subjekt disponuje.
2. Žalobce upozornil, že žalovaný na jeho žádost o poskytnutí informací reagoval tak, že žalobce vyzval k doplnění, komu byla žádost o informace určena. Žalobce předmětnou výzvu považuje za zcela bezdůvodnou, jejímž záměrem bylo nejspíše pozdržet vyřízení žádosti. Již z obsahu žádosti a také ze skutečnosti, že žádost o informace byla zaslána žalovanému, muselo být žalovanému zřejmé, že žádost je směřována jemu. Dne 4. 3. 2019 bylo žalobci doručeno sdělení o prodloužení lhůty k vyřízení žádosti o informace podle § 14 odst. 7 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím. K tomu žalobce namítá, že prodloužení lhůty bylo neúčinné, protože nebylo učiněno ve lhůtě 15 dní od podání žádosti. Žádost byla podána dne 8. 2. 2019, oznámení o prodloužení lhůty tak bylo nutné žalobci doručit nejpozději dne 25. 2. 2019 (dne 23. 2. 2019 byla sobota), k čemuž však nedošlo (sdělení o prodloužení lhůty bylo žalobci oznámeno až dne 4. 3. 2019). Dne 11. 3. 2019 bylo žalobci doručeno oznámení o požadavku úhrady nákladů č. j. 4435/2019-10300, že za poskytnutí informací požaduje celkem 16.840,00 Kč. Žalobce tuto částku neuhradil a dne 13. 6. 2019 bylo žalobci doručeno rozhodnutí o odložení žádosti o informace, protože ve lhůtě 60 dnů nebyla úhrada nákladů zaplacená.
3. Žalobce namítá, že žalovaný neměl právo po něm požadovat úhradu nákladů za poskytnutí požadovaných informací, a to zejména z toho důvodu, že tento požadavek byl žalovaným uplatněn opožděně. K tomu žalobce odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 1083/16, ve kterém Ústavní soud dovodil, že požadavek úhrady nákladů musí povinný subjekt uplatnit ve lhůtě k vyřízení žádosti o informace. V tomto případě byla žádost o informace podána dne 8. 2. 2019. Patnáctidenní lhůta k vyřízení žádosti tak uplynula dne 25. 2. 2019 (dne 23. 2. 2019 byla sobota). Prodloužená lhůta k vyřízení žádosti by pak uplynula nejpozději dne 5. 3. 2019 (nicméně prodloužení lhůty bylo opožděné a tedy neúčinné). Požadavek úhrady nákladů byl uplatněn opožděně; oznámení požadavku úhrady nákladů bylo žalobci doručeno až dne 11. 3. 2019, tedy zjevně opožděně jak v případě standardní lhůty k vyřízení žádosti o informace, tak v případě lhůty prodloužené. Dle žalobce již žalovaný neměl právo po žalobci požadovat úhradu nákladů za vyřízení žádosti o informace, neboť tento požadavek nebyl včas žalobci oznámen. Odložení žádosti o informace proto bylo nezákonné.
4. Žalobce dále namítá, že požadavek úhrady nákladů je nepřezkoumatelný, resp. nedostatečně odůvodněný. Z požadavku není zřejmé, co konkrétně dělala každá z 6 údajně zaměstnaných osob, jak dlouho, kdy, kde a proč. Povinný subjekt v podstatě pouze uvedl, že vyřízení žádosti zaměstnalo 6 osob a celkem to trvalo 42 hodin. Dále uváděl pouze vágní, obecná a dokonce i zcela nepřiléhavá tvrzení (např. že bylo nutné extrahovat informace z dokumentů, žalobce přitom žádal o celé dokumenty, a nic tedy extrahovat nutné nebylo). Není ani zřejmé, kolik smluv se vlastně podařilo povinnému subjektu dohledat a kolik nerelevantních dokumentů musel projít. Bez takového popisu nelze

zhodnotit, zda uvedený čas byl k dosažení potřebného výsledku vynaložen důvodně nebo nikoliv. Jedná se o sdělení velmi obecná a povšechná, na jejichž základě lze jen obtížně zhodnotit míru obtížnosti či pracnosti předmětné činnosti, kterou bylo nutno k vyhledání informací vykonat. Ze spisového materiálu nelze ani zjistit, který den byly jaké informace vyhledávány, a není žádným způsobem doloženo, že skutečně v uvedených dnech k vyhledání požadovaných informací došlo. V požadavku není nijak odůvodněno, jak povinný subjekt dospěl k závěru, že se jedná o „mimořádné vyhledávání informací“ a nejde o vyhledávání běžné. Žalobce také namítá, že pokud povinný subjekt musel provádět převod listinných dokumentů do dokumentů elektronických, jak alespoň ve svém požadavku uvádí, za tuto činnost nemohl požadovat náhradu nákladů za „mimořádné vyhledávání informací“, protože se nejedná o vyhledávání informací, ale o pořizování kopií.

5. Pokud povinnému subjektu trvalo vyřízení žádosti více času proto, že musel shromažďovat podklady z různých pracovišť, nelze tuto skutečnost organizačního charakteru klást žalobci k tíži v tom smyslu, že by žalobce měl tento vynaložený čas povinnému subjektu nahrazovat. Žalobce pochybuje o tom, že by požadované smlouvy byly pouze na určitém místním pracovišti, když jejich podpis nepochybně podléhá souhlasu centrály, a tedy i zde se nepochybně nachází alespoň kopie takové smlouvy. Podle žalobce navíc muselo být velmi snadné jeho žádost vyřídit, pouze stačilo v evidenci smluv vyhledat ty, které obsahují klíčová slova „měření rychlosti“, „rychloměr“ atp. Pokud povinný subjekt nevede evidenci smluv, nemůže to být kladeno k tíži žalobci, ale pouze k tíži povinnému subjektu. Žalobci není známo, že by povinný subjekt provozoval velké množství rychloměrů. Z jeho postupu je tak zjevná jeho neochota informace poskytnout, čemuž nasvědčuje i obstrukce spočívající v tom, že se žalobce zbytečně dotazoval na to, komu je žádost určena, přestože to bylo jasně patrné již z toho, že mu byla žádost zaslána.
6. Žalobce namítá, že mu žalovaný znemožnil uhradit náklady řízení poštovní poukázkou, protože jej výslovně zavázal k tomu, že náklady musí uhradit buď převodem na účet (žalobce nedisponuje účtem) nebo osobně v hotovosti na pokladně povinného subjektu (žalobce není z Prahy). Žalobci tak bylo fakticky znemožněno uhradit náklady, protože je zjevně absurdní, aby žalobce cestoval do Prahy přes celou ČR pouze proto, aby uhradil náklady na poskytnutí informací, když by k úhradě mohlo jinak dojít velmi snadno poštovní poukázkou.
7. Žalobce také namítá, že na webu povinného subjektu nebyl zveřejněn sazebník v platném formátu, tj. např. PDF. Sazebník byl zveřejněn toliko ve formátu DOC, kdy žalobce nedisponuje příslušným softwarem k tomu, aby takový formát otevřel. Žalobce má přitom veřejné subjektivní právo na to, aby povinný subjekt respektoval mj. zákon o archivnictví a související právní předpisy podzákonné síly, které jednoznačně stanovují, že veřejná správa musí při komunikaci používat určité formáty, mezi které patří např. PDF, nikoli však DOC (a to pro jeho nevhodnost, změnitelnost atp.).
8. Dále je v žalobě podrobně rozveden nesouhlas žalobce a jeho zástupce s vyvěšením jejich osobních údajů na internetu.

Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný uvedl, že mu bylo dne 8. 2. 2019 do datové schránky doručeno nedatované podání žalobce, jímž se žalobce ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím domáhal poskytnutí informací. Žalovaný shledal nedostatečnost podání, neboť neobsahovalo obligatorní náležitost vyžadovanou přímo zákonem, a to specifikaci povinného subjektu, jemuž je žádost ve smyslu zákona určena. Absence specifikace povinného subjektu je s odkazem na ust. § 14 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím ve spojení s ust. § 13 odst. 3 téhož zákona, sankcionována samotnou právní normou tak, že v takovém případě se nejedná o žádost ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Za předpojatý formalismus lze považovat, byl-li by např. povinný subjekt označen pouze zkratkou ŘSD a přesto by žalovaný tvrdil, že jeho specifikace chybí, apod., což však v daném případě nenastalo. Žalovanému jsou adresovány i žádosti dle zákona o svobodném přístupu k informacím, které se ho jako povinného subjektu netýkají, ačkoli mu jsou doručeny do datové schránky nebo přes podatelnu, neboť jsou určeny jinému povinnému subjektu, který je přímo výslovně v žádosti uveden, nebo z obsahu podání vyplývá, že žádost je adresována např. Ministerstvu dopravy ČR. Pokud žalovaný vyzval žalobce k doplnění jeho podání ve smyslu doplnění specifikace povinného subjektu, postupoval správně, když také mohl žádost neformálně odložit, neboť pro absenci obligatorní náležitosti podání se podáním žalobce nemusel zabývat vůbec. Tento (byť zákonem umožněný) případný postup by bylo možno shledat přehnaným formalismem, nikoli však to, že se snažil v dané věci docílit doplnění podání žalobce tak, aby bylo právně perfektní a bylo jej možno považovat za žádost dle zákona o svobodném přístupu k informacím.
10. Žalobce na výzvu o doplnění reagoval svým doplněním ze dne 14. 2. 2019, čímž se jeho podání stalo žádostí ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalovaný je toho názoru, že žalobce k datu 14. 2. 2019 učinil jako žadatel podání ve smyslu zákona. Následně došlo ke zpracování žádosti, kdy v souvislosti s jejím zpracováním žalovaný zaslal žalobci dne 28. 2. 2019 oznámení o prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti o deset dnů. Žalovaný zcela rozporuje tvrzení žalobce, že by žalobci bylo doručeno sdělení o prodloužení lhůty k vyřízení žádosti až dne 4.3.2019. Žalobce navíc toto tvrzení ničím neprokazuje. Následně na to žalovaný s odkazem na ust. § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím přistoupil k podmíněnému vydání požadovaných informací úhradou nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací, o čemž žalobce vyrozuměl podáním dne 11. 3. 2019. S ohledem na shora uvedené žalovaný považuje za zcela irelevantní tvrzení žalobce, že oznámení o požadavku úhrady nákladů bylo žalobci doručeno až zjevně opožděně jak v případě standardní lhůty k vyřízení žádosti o informace, tak v případě lhůty prodloužené.
11. Dne 9. 5. 2019 byla žalovanému doručena stížnost žalobce dle ust. § 16a odst. 1 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím, tedy stížnost na nedůvodnost podmíněného vydání informací úhradou za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. Tato stížnost byla podána již po uplynutí zákonné lhůty dle ust. 16a odst. 3 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím a žalobce měl povinnost náklady uhradit k rukám žalovaného do 10. 5. 2019. S ohledem na výše uvedené má žalovaný za to, že postup formou odložení žádosti dle ust. § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím byl plně v souladu se zákonem.
12. Žalovaný při stanovení nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací dodržel zákonem stanovený postup, neboť z oznámení je zřejmé, na základě jakých skutečností a

jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Žalovaný určil výši úhrady na základě jednotkových sazeb, s řádným odůvodněním.

13. Námitku žalobce, že mu bylo znemožněno uhradit náklady řízení poštovní poukázkou, považuje žalovaný za zavádějící a účelovou. Žalovaný umožnil žalobci úhradu jí sdělené úplaty formou bezhotovostního převodu na peněžní účet žalovaného, jakož i sdělil možnost a způsob hotovostní platby. Tedy sdělil možné, nejčastější formy způsobu úhrady vyžádané úplaty, ve svém oznámení o úplatě žalobce jakkoli neomezil na jiných způsobech formy úhrady např. žalobcem zmiňovanou poštovní poukázkou. Bylo a je právem žalobce zvolit si formu způsobu úhrady, když toto jeho právo nebylo jakkoli žalovaným omezeno. Tím, že žalovaný výslovně ve svém oznámení neuvedl jako možnou formu úhrady i způsob prostřednictvím poštovní poukázky neznamená, že tento způsob formy úhrady jako možný vyloučil, popř. že vyloučil i jiné způsoby úhrady. Zákon nevymezuje povinnost sdělit žadateli, jaké všechny formy úhrady jsou možné.
14. Žalovaný považuje za irelevantní i tvrzení, že žalobce nedisponuje příslušným softwarem k tomu, aby formát DOC otevřel. Pakliže žalobce používá starší systém Windows, tak formát DOC lze otevřít bez jakýchkoliv doplňkových aplikací, naopak u formátu PDF je nutné doinstalovat Adobe Acrobat Reader či podobnou aplikaci. U novějšího systému Windows není nutné pro formát DOC či PDF instalovat ničeho. Nadto žalovaný poukazuje na skutečnost, že z žádosti bylo možno dovodit požadavek na poskytnutí informací v elektronické podobě (a tedy i pro vzájemnou komunikaci mezi žadatelem a povinným subjektem), nikoli však požadavek na formát souborů v rámci elektronické komunikace, resp. elektronického vyřízení žádosti.
15. Pokud žalobce zpochybňuje mimořádnou rozsáhlost jím vyžádaných informací, pak lze odkázat přímo k obsahu žádosti. Předmětnou žádostí je požadováno poskytnutí veškeré dokumentace k silničním rychloměrům, a to již i tzv. neaktuální (neplatné) dokumentace (bez časového omezení – jinými slovy dokumentace za celou dobu existence povinného subjektu), navíc včetně smluvní dokumentace (sice již existní, avšak dosud neúčinné), jímž povinný subjekt disponuje. To vše při vymezení územní působnosti žádosti na celou Českou republiku, resp. síť pozemních komunikací ve správě povinného subjektu v rámci celé ČR. Je tedy nepochybné, že žádost žadatele je natolik z hlediska jím vyžádaných informací rozsáhlá, že se vymyká běžnému standardnímu vyřizování žádostí a právě s ohledem na územní rozsah, jakož i vymezený rozsah požadované dokumentace, bylo nutno žádost vyřizovat prostřednictvím odděleným pracovišť žalovaného za účasti řady zaměstnanců, jak bylo popsáno v odůvodnění oznámení o vyžádané úplatě. Převod listinné podoby rozsáhle vyhledaných informací do žalobcem vyžádané elektronické podoby, včetně provedení anonymizace předmětné dokumentace s ohledem na GDPR je součástí vyřízení žádosti žalobce jako žadatele.

Replika žalobce

16. Žalobce uvádí, že z § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím neplyne, že by v žádosti muselo být výslovně uvedeno, jakému povinnému subjektu je žádost určena. I z metodiky MV naopak plyne, že postačuje, pokud je ze žádosti „zřejmé“, jakému povinnému subjektu je určena, což je i podle metodiky např. situace, kdy je žádost o informace doručena do datové schránky povinného subjektu a současně se věcně týká jeho činnosti, jako tomu bylo v tomto případě. Výzva žalovaného k upřesnění žádosti, jakému

povinnému subjektu byla žádost směřována, proto nebyla na místě, resp. byla „přepjatým formalismem“.

17. Žalobce nesouhlasí s názorem, že se žalobcova žádost stala žádostí teprve dne 14. 2. 2019. Žádost byla podána již dne 8. 2. 2019. I kdyby skutečně tato žádost byla imperfektní z toho důvodu, že by z ní neplynulo, jakému povinnému subjektu je určena, žalobce na výzvu žalovaného tuto vadu žádosti odstranil. Obecně přitom platí, že je-li ve lhůtě stanovené správním orgánem nebo soudem odstraněna vada podání, jsou zachovány účinky původně imperfektně podaného podání (analogicky srov. náleží Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2015, sp. zn. II. ÚS 3489/14).
18. Lhůta k vyřízení žádosti o informace běžela již ode dne 8. 2. 2019, a to i v případě, že by žádost skutečně byla imperfektní, jak namítá žalovaný. Žalobce pouze připouští, že výzvou k odstranění vady žádosti ze dne 13. 2. 2019 mohlo dojít k přerušení běhu patnáctidenní lhůty k projednání žádosti. Avšak jelikož žalobce domnělou vadu žádosti odstranil již následujícího dne 14. 2. 2019, je zřejmé, že to nemohlo mít vliv na skutečnost, že požadavek žalovaného na úhradu nákladů byl uplatněn opožděně.
19. Nadto dokonce i v případě, že by byla žádost o informace účinně podána až dne 14. 2. 2019, jak tvrdí žalovaný, i tehdy by byla lhůta k vyřízení žádosti prodloužena opožděně až dne 4. 3. 2019, a proto byl také požadavek úhrady nákladů dne 11. 3. 2019 uplatněn opožděně. Důvodem je skutečnost, že pokud žádost byla podána dne 14. 2. 2019, bylo možné lhůtu k jejímu vyřízení prodloužit nejpozději dne 1. 3. 2019. Žalobci však bylo sdělení o prodloužení lhůty doručeno až dne 4. 3. 2019, a tedy opožděně, tudíž již ani nemohlo účinně dojít k prodloužení lhůty, když zákon výslovně uvádí, že je nezbytné, aby byl žalobce o prodloužení lhůty informován před uplynutím standardní patnáctidenní lhůty, viz § 14 odst. 7 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím.
20. Žalovaný sice sporuje, že by k doručení sdělení o prodloužení lhůty ze dne 28. 2. 2019 došlo až dne 4. 3. 2019, nicméně žalovaný toto své tvrzení nijak nepodkládá. Je to přitom žalovaný, komu náleží důkazní břemeno stran tvrzení, že sdělení o prodloužení lhůty podle § 14 odst. 7 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím bylo žalobci doručeno včas, protože obecně je lhůta k vyřízení žádosti dlouhá 15 dnů, a pokud má být lhůta výjimečně prodloužena, povinný subjekt musí sdělení o prodloužení lhůty žadateli prokazatelně doručit před uplynutím lhůty pro poskytnutí informací. Je tedy zřejmé, že je to povinný subjekt, v jehož prospěch je tvrzení, že žalobce byl o prodloužení lhůty včas informován. V souladu s teorií analýzy norem („normová teorie“) je to proto právě žalovaný, kdo by měl prokázat, že sdělení bylo žalobci doručeno včas (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2013, sp. zn. 22 Cdo 3108/2010). Skutečnosti totiž prokazuje obecně ten, v jehož prospěch prokázání takové skutečnosti je.

Obsah spisu

21. Z obsahu spisu vyplývá, že dne 8. 2. 2019 byla do datové schránky žalovaného doručena nedatovaná žádost žalobce o informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Dne 13. 2. 2019 žalovaný odeslal žalobci výzvu k doplnění žádosti, konkrétně o upřesnění povinného subjektu. Dne 14. 2. 2019 byla žalovanému doručena odpověď žalobce na výzvu, ve které uvedl, že povinným subjektem je Ředitelství silnic a dálnic, kterému byla žádost směřována.

22. Dne 28. 2. 2019 žalovaný odeslal Vyrozumění o prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti o informace dle § 14 odst. 7 písm. a) a to o 10 dní.
23. Dne 11. 3. 2019 žalovaný odeslal žalobci oznámení ve smyslu § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, že za poskytnutí informací nárokuje úhradu nákladů v celkové výši 16.840 Kč a žadatel je povinen uhradit částku do 60 dnů a to buď v hotovosti, nebo převodem na bankovní účet. V odůvodnění oznámení žalovaný žalobce odkázal na sazebník úhrad za poskytování informací vydaným žalovaným zveřejněný na internetových stránkách. Dále žalovaný uvedl, že žalobce žádal dokumentaci za více jak 22 let zpětně, navíc s vymezením územní působnosti na celou Českou republiku. Dále žalovaný zdůraznil, že žadatel požadoval elektronickou formu dokument, přičemž určitá část vyžádané dokumentace má podobu toliko tištěnou, vyžadující převod do podoby elektronické. Identifikace, shromažďování, vyhodnocení a zpracování požadovaných informací za účelem jejich poskytnutí formou jím v žádosti vyžadovanou představovalo pro žalovaného časově náročnou činnost, a to především s ohledem na časový úsek, za která žadatel o poskytnutí informací žádá, dále s ohledem na rozsah údajů/informací žádostí vyžádaných a v neposlední řadě územní působností v rámci celé ČR. Žádost se objektivně vzato vymyká běžnému poskytování informací. S ohledem na uvedené okolnosti žalovaný konstatoval, že je nezbytné jako součást vyhledávání informace zahrnout čas spojený s identifikací dokumentů, resp. čas strávený shromažďováním příslušných vstupních dat a informací, neboť žalovaný je povinen za účelem řádného vyřízení žádosti všechny tyto relevantní dokumenty a jiná vstupní data prohlédnout a požadované informace z nich pro vyřízení extrahovat a zpracovat do výsledné požadované informace. Činností v rámci vyřizování žádosti byli pověřeni zaměstnanci žalovaného (celkem šest zaměstnanců Závodu Praha ŘSD, oddělení Provozního úseku a úseku IT, samostatného oddělení 12400/správa tunelů, samostatného oddělení integrovaných dopravních systémů, SSÚD 8 Rudná, samostatného tiskového oddělení ŘSD a archivu žalovaného), kteří se jí zabývali celkem 42 hodin. Součástí zpracování žádosti bylo nevyhnutelně také nutné získat potřebné dokumenty, podklady a data z různých pracovišť, než na kterém se následně informace zpracovávaly. Žalovaný podmínil poskytnutí informací zaplacením úhrady v celkové výši 16.840 Kč, která je součtem skutečně vynaloženého času souvisejícího a spojeného s mimořádně rozsáhlým vyhledáváním a zpracováním informací (42 hod x 400 Kč) a náklady na nosiče elektronicky zpracovaného výstupu požadovaných informací, tj. CD nosiče (2 x 20 Kč).
24. Součástí spisu je také emailová korespondence, ze které vyplývá, že se dotazem zabývalo více osob z různých oddělení. Dále jsou obsahem spisu tři kalkulace od různých věcně příslušných útvarů (na částky 1.220 Kč, 9.200 Kč, 6.420 Kč), ze kterých vyplývá, že celkem bylo vynaloženo 42 hodin na vyhledávání informace.
25. Dne 9. 5. 2019 byla žalovanému doručena stížnost žalobce na postup při vyřizování žádosti o informace.
26. Dne 12. 6. 2019 žalovaný odložil žádost žalobce, neboť v zákonné 60 denní lhůtě ode dne oznámení požadované úhrady dle ust. §17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, žalobce nárokovou úhradu nezaplatil. Tento dokument byl žalobci odeslán prostřednictvím datové schránky dne 12. 6. 2019. V napadeném rozhodnutí žalovaný odložil žádost žalobce, neboť žalobce v zákonné 60 denní lhůtě ode dne oznámení požadované úhrady dle ust. § 17, odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu

k informacím, ve znění účinném do 31. 7. 2020 (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), nárokovanou úhradu nezaplatil.

27. Žalovaný shrnul, že žalobci bylo dne 28. 2. 2019 zasláno vyrozumění o prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti. Následně povinný subjekt vyzval žalobce s odkazem na ust. § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím k úhradě nákladů povinného subjektu v souvislosti s poskytováním informací, resp. k úhradě za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Povinný subjekt tak ve vztahu k žalobci učinil podáním/oznámením č. j. 4435/2019-10300, ze dne 11. 3. 2019. Žalobci dne 12. 3. 2019 započala s odkazem na ust. § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím plynout zákonná 60 denní lhůta pro úhradu oznámených nákladů ode dne bezprostředně následujícího po doručení předmětného oznámení, a tato uplynula dne 10. 5. 2019. V této lhůtě povinný subjekt žádnou úhradu ze strany žalobce ve smyslu výše popsání oznámení o úhradě neeviduje. Žalobce, ačkoli byl výslovně upozorněn na následky neuhrazení vyžádané úhrady, úhradu v zákonné 60 denní lhůtě ve prospěch povinného subjektu neprovedl. S takovouto pasivitou žadatele spojuje zákon o svobodném přístupu k informacím právo povinného subjektu postupovat způsobem předjímaným v ust. § 17 odst. 5 tohoto zákona a žádost po marném uplynutí zákonné 60 denní lhůty odložit.

Posouzení věci soudem

28. Městský soud v Praze přezkoumal na základě žaloby napadené rozhodnutí z hlediska námitek v žalobě uvedených, neboť jejich rozsahem je soud vázán, při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „s.ř.s.“). Podle § 51 odst. 1 s.ř.s. rozhodl soud bez jednání, když účastníci nevyjádřili s takovým postupem výslovný nesouhlas, má se tedy za to, že s rozhodnutím bez nařízení jednání souhlasí.
29. Dle § 14 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím je žádost podána dnem, kdy ji obdržel povinný subjekt.
30. Dle § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím ze žádosti musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona.
31. Dle § 14 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím neobsahuje-li žádost náležitosti podle odstavce 2 věty první a adresu pro doručování, případně není-li elektronická žádost podána podle odstavce 3, není žádostí ve smyslu tohoto zákona.
32. Dle § 14 odst. 5 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím povinný subjekt posoudí žádost a nerozhodne-li podle § 15, poskytne informaci v souladu se žádostí ve lhůtě nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění; je-li zapotřebí licence podle § 14a, předloží v této lhůtě žadateli konečnou licenční nabídku.
33. Dle § 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím jsou povinné subjekty v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s

odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.

34. Dle § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím v případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Součástí oznámení musí být poučení o možnosti podat proti požadavku úhrady nákladů za poskytnutí informace stížnost podle § 16a odst. 1 písm. d), ze kterého je patrné, v jaké lhůtě lze stížnost podat, od kterého dne se tato lhůta počítá, který nadřízený orgán o ní rozhoduje a u kterého povinného subjektu se podává.
35. Žalobce předně namítá, že žalovaný uplatnil požadavek na úhradu nákladů za vyřízení žádosti o informace opožděně, jelikož tento požadavek může dle žalobce uplatnit pouze před uplynutím lhůty pro poskytnutí informace. K tomuto závěru soud uvádí, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 6. 2017, č.j. 7 As 300/2016-21, dospěl k opačnému názoru, než má žalobce, a konstatoval v něm, že marným uplynutím patnáctidenní lhůty k poskytnutí informace nezaniká povinnému oprávnění požadovat úhradu nákladů spojených s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli dle § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím. Dle závěru Nejvyššího správního soudu bylo třeba spojení „před poskytnutím informace“ obsažené v § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím vztahovat k faktickému poskytnutí informace, nikoliv ke lhůtě, ve které má být informace poskytnuta. Obdobný závěr o povaze lhůty jako pořádkové vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 7. 2017, č.j. 5 As 181/2016 – 23. Závěry Nejvyššího správního soudu byly překonány nálezem Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 1083/16, na který odkazuje žalobce. V tomto nálezu Ústavní soud konstatoval, že: *„Výši úhrady však musí oznámit před uplynutím lhůty pro poskytnutí informace, tj. nejpozději do 15 či 25 dnů ode dne přijetí žádosti [§ 14 odst. 5 písm. d) a odst. 7 zákona č. 106/1999 Sb.], pozdější či dodatečné oznámení není možné (shodně i doktrína, srov. FUREK, A. Op. cit., s. 993).“*
36. S ohledem na výše uvedené závěry Ústavního soudu je nutné zkoumat, zda žalovaný oznámil žalobci požadavek s výší úhrady před uplynutím lhůty pro samotné poskytnutí informace. Ve vztahu k námitkám žalobce je nedříve nezbytné vymezit počátek běhu lhůty, který je v daném případě sporný, jelikož žalovaný tvrdí, že podání žalobce se stalo žádostí až doručením doplnění na výzvu žalobce dne 14. 2. 2019, zatímco žalobce namítá, že žádost byla podána již 8. 2. 2019 a výzva k doplnění ze strany žalovaného byla bezdůvodná.
37. Zákon o svobodném přístupu k informacím v § 14 odst. 2 vymazuje náležitosti žádosti a uvádí, že ze žádosti musí být předně zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena. Ze samotného znění tohoto ustanovení je patrné, že zákon nežádá striktní formulování ani výslovné označení povinného subjektu. Zákon o svobodném přístupu k informacím stojí na principu neformálnosti a minimálních nároků na žadatele, což je promítnuto jak do libovolné formy žádost dle § 13 zákona, ale také do skutečnosti, že každý nedostatek žádosti nemusí bránit jejímu vyřízení. Pokud jde o požadavek, aby ze žádosti bylo zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, je nutné odmítnout formalistický přístup k označení povinného subjektu. Zároveň soud upozorňuje, že posouzení, zda je ze žádosti zřejmé, kterému subjektu je určena, je nutné vykládat vždy v souvislosti s konkrétní žádostí a konkrétními skutkovými okolnostmi. Je pravdou, jak tvrdí žalobce, že ve většině

případů lze povinný subjekt dovodit již z toho, komu konkrétně byla žádost doručena, ale ani toto kritérium nelze považovat za premisu nezohledňující konkrétní skutkový stav. Soud postup žalovaného ve vztahu k výzvě k doplnění žádosti v tomto konkrétním případě posoudil jako řádný. Je sice pravdou, že žalovanému mohlo být zřejmé již z toho, že mu byla doručena žádost do datové schránky, že žádost je určena jemu. Na druhou stranu byla adekvátní úvaha žalovaného, který, zejména z důvodu procesní ekonomie, považoval za nutné žádost upřesnit před tím, než přistoupí k dalšímu postupu vyřízení žádosti. Tento postup žalovaného je v dané věci pochopitelný zejména s ohledem na obsáhlost požadovaných informací (zejména s ohledem na potřebu vyhledávat dokumenty 22 let staré a potřebu oslovit další pracoviště v rámci působnosti v celé ČR). Žalovaný nechtěl zahájit nákladné vyhledávání veškerých informací na základě žádosti, ve které nebyl označený povinný subjekt, dokud nebylo postaveno najisto, že žalobce dané informace požaduje právě od žalovaného. Soud tedy konstatuje, že výzva žalovaného k doplnění žádosti byla v závěru nadbytečná, ale nebyla nijak šikanózní ani účelová a postup žalovaného nebylo žalobci odepřeno právo na poskytnutí informace. Výzvu k doplnění žádosti, která byla vydaná optikou žalovaného, který měl rozhodovat o neadresované žádosti mimořádného rozsahu a v působnosti celé ČR, soud neposoudil jako procesně vadný postup žalovaného a nelze tak přistoupit k závěru, že mu lhůta pro poskytnutí informace počala běžet již 8. 2. 2019, kdy je zřejmé, že v takovém případě by nemohl stihnout poskytnout informace ve lhůtě, jelikož jeho další postup se odvíjel od doplnění žádosti. Soud tedy s ohledem na konkrétní okolnosti konstatuje, že lhůta pro poskytnutí informací žalovanému počala běžet až doručením doplnění žalobce dne 14. 2. 2019 a to v souladu s § 14 odst. 5 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím.

38. Dále žalobce namítl, že prodloužení lhůty pro poskytnutí informace bylo neúčinné, jelikož ho žalovaný měl doručit nejpozději dne 25. 2. 2019, ale žalobci bylo oznámeno až dne 4. 3. 2019. V rámci této námitky je nezbytné se zabývat otázkou, zda je lhůta pro informování o prodloužení lhůty pro poskytnutí informace hmotněprávní či procesní povahy. Od tohoto posouzení se následně odvíjí závěr, zda postačí, pokud byla informace o prodloužení lhůty v poslední den lhůty žalovaným odeslána, nebo je nutné, aby v poslední den lhůty byla žalobci doručena, resp. byla v jeho dispozici. Lhůta hmotněprávní se primárně vztahuje k uplatnění hmotného práva, přičemž je třeba, aby příslušný úkon (písemnost) byl před uplynutím lhůty skutečně doručen, tedy došel do dispozice adresáta, a ten se s ním mohl seznámit. K zachování lhůt procesních, které jsou charakteristické pro řízení před správními orgány, naopak postačí, pokud je úkon v poslední den lhůty adresátovi odeslán prostřednictvím držitele poštovní licence (srov. Dvořák, J., Švestka, J., Zuklínová, M. a kol. Občanské právo hmotné, Svazek 1, Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 205-206).
39. V daném případě se jasně jedná o lhůtu procesní povahy a odůvodněná informace o prodloužení lhůty musí být žadateli alespoň v poslední den patnáctidenní lhůty odeslána (vypravena). Pokud bychom přistoupili na závěr žalobce, že v poslední den lhůty je nutné informaci žadateli doručit, byla by lhůta povinného subjektu mnohem kratší než patnáctidenní a povinný subjekt by vždy musel zohledňovat dobu potřebnou na doručení, která by ale byla v různých případech různá s ohledem na způsob doručování, tato doba by také mohla být ovlivněna jednáním samotného žadatele, či jinými objektivně neovlivnitelnými okolnostmi. Nelze tedy po povinném subjektu považovat, aby v této krátké lhůtě informace nejenom odeslal, ale také doručil. Pokud soud přistoupil k závěru, že lhůta k poskytnutí informací počala běžet ode dne doplnění žádosti, tj. 14. 2. 2019,

stačilo, aby žalovaný informaci odeslal dne 1. 3. 2019. Dle správního spisu byla informace o prodloužení lhůty odeslána datovou schránkou dne 28. 2. 2019, tzn. že byla odeslána řádně a v souladu se zákonem.

40. Další námitkou žalobce bylo tvrzení, že žalovaný požadavek na úhradu nákladů za poskytnutí požadovaných informací uplatnil opožděně. Ve vztahu k této námitce žalobce opět dovozoval nedodržení lhůty ve vztahu k datu, kdy mu byl požadavek na úhradu nákladů doručen. Ve vztahu k této lhůtě soud odkazuje na závěry uvedené již výše. I v tomto případě je nutné posoudit, zda je lhůta hmotněprávní či procesní povahy. A i v tomto případě se jedná o lhůtu procesní a to z totožných důvodů, jaké soud uvedl výše. Otázkou povahy lhůty pro předepsání úhrady se zabýval také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 6. 2017, č.j. 7 As 300/2016-21, ve kterém konstatoval, že: „(...) nemá pochyb, že informační zákon je v posuzované části normou procesněprávní. Charakter lhůty pro oznámení předepsání úhrady je třeba současně odvíjet od posuzování charakteru lhůty pro vydání rozhodnutí o poskytnutí či odepření poskytnutí informací dle § 14 odst. 5 písm. d) informačního zákona. Právě povahou tohoto úkonu se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení č. j. 4 As 55/2007 - 84. V něm vyložil, že povinný subjekt poskytl včas požadované informace, pokud příslušné písemnosti určené žadateli předal ve stanovené patnáctidenní lhůtě alespoň k doručení žadateli.“ K tomuto soud uvádí, že překonaný závěr o důsledcích marného uplynutí patnáctidenní lhůty ve vztahu k požadavku úhrady nákladů vyslovený v citovaném rozhodnutí, neznámá, že by ostatní právní závěry, konkrétně teoretický závěr o povaze lhůty samotné, byl také neplatný či chybný a nedal se aplikovat v tomto případě.
41. Pokud soud zohlednil konkrétní skutkové okolnosti a konstatuje, že lhůta počala běžet dne 14. 2. 2019, následně žalovaný řádně prodloužil lhůtu pro poskytnutí informace, připadl poslední den dvacetipětidenní lhůty na 11. 3. 2019. Oznámení o požadavku na úhradu nákladů bylo datovou zprávou odesláno dne 11. 3. 2019 a žalobce v žalobě uvádí, že mu bylo téhož dne také doručeno. Soud tedy dospěl k závěru, že žalovaný oznámil požadavek na úhradu nákladů řádně v zákonné lhůtě, nikoliv opožděně, jak tvrdí žalobce.
42. Žalobce dále namítl, že požadavek úhrady nákladů je nepřezkoumatelný, nedostatečně odůvodněný. Dle žalobce muselo být vyhledávání snadné, když stačilo pouze vyhledat smlouvy v evidenci smluv. Žalobce namítá, že nelze klást k jeho tíži, pokud žalovaný nevede evidenci, ani skutečnost, že shromažďuje smlouvy z různých pracovišť, pokud si sám žalovaný nenechává kopie smluv. Dle žalobce není odůvodněno, jak žalovaný dospěl k závěru, že se jedná o mimořádné vyhledávání informací a nejde o vyhledávání běžné. Soud konstatuje, že požadavek na zaplacení nákladů musí být dostatečným způsobem a co nejkonkrétněji odůvodněn. Požadavky na odůvodnění výzvy k zaplacení ale nelze formulovat obecně pro všechny případy stejně, nelze obecně říci, že povinný subjekt musí ve výzvě vždy jmenovitě označit jednotlivé dokumenty nebo informace, které dohledal. Zároveň je zřejmé, že jako odůvodnění nestačí pouhé obecné konstatování mimořádně rozsáhlého vyhledávání informací s určením výše náhrady nákladů, povinný subjekt musí konkrétními okolnostmi odůvodnit, v čem spatřuje mimořádnou rozsáhlost a jaké aktivity musí k vyhledání informací vyvinout.
43. Žalovaný v oznámení o požadavku na úhradu nákladů konstatuje, že žalobce požadoval poskytnutí veškeré smluvní dokumentace žalovaného, a to i takové, jejíž účinnost vypršela, a to za období od vzniku žalovaného (1. 1. 1997) do dne podání žádosti, tedy za více než 22 let zpětně. Navíc s vymezením územní působnosti na celou Českou republiku. Nadto

žalobce požadoval poskytnutí dokumentů elektronickou formou, když část vyžádané dokumentace má podobu pouze tištěnou a byl tedy nutný převod do podoby elektronické. Toto odůvodnění soud považuje za dostatečné k doložení, že se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. Argument žalobce o tom, že stačilo, aby žalovaný nahlédl do registru smluv, by byl relevantní pouze v případě, kdy by žalobce vyžadoval dokumenty, které jsou účinné ke dni podání žaloby, nikoliv veškeré dokumenty od roku 1997. Je zřejmé, že vyhledávat 22 let staré dokumenty není běžnou činností a žalovaný musel pátrat v archivech, které pravděpodobně nebyly všechny převedeny zpětně do elektronické podoby. Žalovaný odůvodnění doplnil také informací, kolik zaměstnanců žádost žalobce vyřizovalo, z jakých jednotlivých odborů byli a kolik celkově hodin na vyhledávání strávily. V požadavku je také uvedena konkrétní sazba za hodinu práce a za jeden CD nosič (kdy byly potřeba celkem 2 CD nosiče).

44. Námitka žalobce, že není zřejmé, kolik smluv se žalovanému podařilo nalézt a kolik nerelevantních dokumentů musel projít, není důvodná. S ohledem na skutečnost, že do vyhledávání informací bylo zapojeno několik zaměstnanců z různých oddělení, kteří na vyhledávání strávili celkem 42 hodin, a s ohledem na nutnost procházet archivy až do roku 1997, není reálné, aby žalovaný ve výzvě vypisoval veškeré dokumenty, které musel v průběhu hledání projít. Takto podrobné zpráva o konkrétním postupu žalovaného a vypisování jednotlivých dokumentů, do kterých jednotliví zaměstnanci museli nahlédnout, by v důsledku mohla znamenat, že by takovou rekonstrukcí mohl žalovaný strávit neúměrně dlouhou dobu, teoreticky by vypracování takové zprávy mohlo zabrat více času, než samotné vyhledání informací. Není možné klást na žalovaného tak vysoké nároky na konkretizaci jeho postupu, už jenom s ohledem na to, že má na jeho vyhotovení zákonem vymezenou ne příliš dlouhou lhůtu a rozsah samotné výzvy by hypoteticky mohl přesáhnout samotný rozsah poskytnutých informací (pokud bychom vyžadovali, aby povinný subjekt konkretizoval jak relevantní dokumenty, které našel, tak nerelevantní dokumenty, které musel projít). Nadto také Ústavní soud ve výše citovaném nálezu ze dne 21. 5. 2019, sp.zn. I. ÚS 1083/16 připustil stanovení žádané úhrady kvalifikovaným odhadem (typicky za mimořádně rozsáhlé vyhledávání), nikoli na základě definitivního vyhledání žádané informace. Proto ani absence konkretizace všech vyhledaných smluv nezpůsobuje sama o sobě nepřekonatelnost výzvy k úhradě nákladů.
45. Námitka žalobce, že mu bylo znemožněno uhradit náklady řízení poštovní poukázkou, není důvodná. Prvotně by soud chtěl zdůraznit, že k převodu částky na účet žalovaného nemusí žalovaný disponovat bankovním účtem, jelikož lze peníze na účet vložit také na pobočce banky. Žalovanému nic nebrání, aby stanovil povinnému způsob úhrady, na druhou stranu ale nemá žalovaný ze zákona ani oprávnění stanovit tak závazně pro žalobce. V případě, že by žalobce provedl úhradu poštovní poukázkou, nebo tento způsob po žalovaném výslovně vyžadoval, byl by tento postup v pořádku a žalovaný by musel žalobci úhradu takovým způsobem umožnit. Námitku zveřejnění sazebníku pouze ve formátu DOC, považuje soud v tomto případě za účelovou.
46. S ohledem na výše uvedené soud konstatuje, že v postupu žalovaného neshledal žádné zásadní procesní pochybení. Soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
47. Výrok o nákladech v řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší. Žalovanému správnímu orgánu náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 15. prosince 2020

Mgr. Marek Bedřich v. r.
předseda senátu